

УДК 34
ББК 67.0
А 43

А 43 Актуальні проблеми юридичної науки: Збірник тез міжнародної наукової конференції «Сьомі осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 28-29 листопада 2008 року): У 4-х частинах. — Частина друга: «Конституційне право. Адміністративне право. Фінансове право. Інформаційне право. Земельне право. Аграрне право. Екологічне право. Природоресурсне право. Трудове право. Право соціального забезпечення». — Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2008. — 353 с.

ISBN 978-966-8823-24-4

У збірнику представлені кращі тези доповідей, які були оприлюднені на Міжнародній науковій конференції «Сьомі осінні юридичні читання», що відбулась у Хмельницькому університеті управління та права 28-29 листопада 2008 року.

Розміщені у збірнику тези доповідей стосуються таких напрямків: «Конституційне право», «Адміністративне право», «Фінансове право», «Інформаційне право», «Земельне право», «Аграрне право», «Екологічне право», «Природоресурсне право», «Трудове право», «Право соціального забезпечення».

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, студентів, аспірантів та докторантів юридичного напрямку, практичних працівників і широкий читацький загал.

Адреса організаційного комітету:
29013, м. Хмельницький, вул. Театральна, буд. 8
тел./факс: (0382) 71-80-80
Ел. пошта: nauka@univer.km.ua
www.univer.km.ua

Організаційний комітет Міжнародної наукової конференції «Сьомі осінні юридичні читання» не завжди поділяє думку учасників конференції.

В збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978-966-8823-24-4

© Колектив авторів, 2008
© Хмельницький університет
управління та права, 2008

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО
ФІНАНСОВЕ ПРАВО
ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

CONSTITUTIONAL LAW
ADMINISTRATIVE LAW
FINANCIAL LAW
INFORMATION LAW

Тож, чи зобов'язані підприємства, які є платниками фіксованого сільськогосподарського податку подавати до податкового органу скорочені податкові декларації з ПДВ, — спробуємо знайти відповідь, аналізуючи чинне законодавство України.

Відповідно до абз. 2 та 3 ст. 1 Закону України «Про фіксований сільськогосподарський податок» від 17.12.1998 року № 320-XIV (із змінами та доповненнями) (далі — Закон № 320-XIV), *фіксований сільськогосподарський податок сплачується в рахунок таких податків і зборів (обов'язкових платежів):*

- податку на прибуток підприємств; плати (податку) за землю; комунального податку; збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету; плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності; збору за спеціальне водокористування.

Інші податки та збори (обов'язкові платежі), визначені Законом України «Про систему оподаткування», сплачуються сільськогосподарськими товаровиробниками в порядку і розмірах, визначених законодавчими актами України.

Так, ч. 1 ст. 8¹ Закону України «Про податок на додану вартість» від 03.04.1997 року № 168/97-ВР (із змінами та доповненнями) (далі — Закон № 168/97-ВР), будь-яка юридична або фізична особа, яка провадить підприємницьку діяльність у сфері сільського господарства, лісового господарства, рибальства, з обробки чи переробки такої виробленої нею продукції, а також з надання супутніх послуг, визначених цією статтею (далі — сільськогосподарське підприємство), *може обрати спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість.*

Відповідно до п. 11.22 ст. 11 Закону № 168/97-ВР, тимчасово до дня вступу України до Світової організації торгівлі зупинено дію статті 8¹ цього Закону № 168/97-ВР.

Згідно п. 34 Наказу ДПА України «Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість» від 01.03.2000 року № 79 (із змінами та доповненнями), на час призупинення дії статті 8¹ Закону № 168/97-ВР не застосовуються норми цього Положення щодо реєстрації платників податку на додану вартість як суб'єктів спеціального режиму оподаткування.

Таким чином, платник податків при переході на фіксований сільськогосподарський податок звільняється від сплати податків і зборів, які чітко передбачені в абз. 2 ст. 1 Закону № 320-XIV, в той же час даний перехід на спеціальний режим оподаткування не передбачає обов'язку платника податку переходити на спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість та подавати до податкового органу податкову скорочену декларацію з ПДВ сільськогосподарського товаровиробника.

Крім того, норми ст. 8¹ Закону № 168/97-ВР, які регулюють спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість на даний час не діють у відповідності до п. 11.22 ст. 11 Закону № 168/97-ВР, а тому своє право (а не обов'язок) платник податків при бажанні може не реалізувати.

Пункт 11.29 ст. 11 Закону № 168/97-ВР, на який зазвичай посиляється податковий орган при застосуванні штрафних та фінансових санкцій, не передбачає обов'язкової подачі скороченої декларації по ПДВ. Також, п. 2.3 ст. 2 Закону № 168/97-ВР передбачає в яких випадках особа підлягає обов'язковій реєстрації як платник податку; *перехід на фіксований сільськогосподарський не входить до даного переліку.*

Подання скорочених декларацій в розумінні цього Закону і інших нормативних актів передбачає використання платником податку відповідної пільги, яка надається державою для підтримки розвитку певної галузі економіки. В нашому випадку на підтримку сільськогосподарських товаровиробників.

У статті 9 Закону № 168/97-ВР, зазначається процедура реєстрації осіб як платників податку на додану вартість. В даній статті Закону зазначено, що обов'язкова реєстрація платника ПДВ тільки при умовах, які зазначені в п. 2.3 ст. 2 Закону № 168/97-ВР.

Таким чином, обов'язковий перехід платника податку на спеціальний режим оподаткування податком на додану вартість у відповідності до зазначених вище нормативних актів, не передбачає, так як це пільга (право) для платника податку, а не обов'язок.

Крім того, пп. 11.29 ст. 11 Закону № 168 зупиняє дію пункту 7.7 статті 7, пунктів 10.1 і 10.2 статті 10 цього Закону в частині сплати до бюджету податку на додану вартість щодо операцій з поставки товарів (робіт, послуг) власного виробництва..., а не забороняє сплачувати ПДВ до бюджету і не зобов'язує подавати скорочену декларацію по ПДВ.

Відповідно до пп. 1.4.1 пп. 1.4 п.1 Наказу Державної податкової адміністрації України, Державного комітету статистики України «Правила обліку податку на додану вартість для вдосконалення обчислення вартісної величини впливу пільг з цього податку на формування дохідної частини Державного бюджету України» від 23 липня 2004 р. № 419/453 (із змінами та доповненнями) (далі — Наказ № 419/453), **Пільги з податку на додану вартість** — це переваги, надані певним суб'єктам підприємницької діяльності, пов'язані з повним або частковим звільненням від установлених законом зобов'язань за сплатою цього податку до державного бюджету.

Згідно Листа ДПА України, Заступник Голови Державної податкової адміністрації України С. В. Чекашкін, затвердив 01.04.2008р. «Довідник № 45 пільг, наданих чинним законодавством по сплаті податків, зборів, інших обов'язкових платежів станом на 01.03.2008». В даному довіднику під кодом 14010213 зазначена пільга, яка надається платнику податку згідно п. 11.29 ст. 11 Закону № 168/97-ВР.

Тобто, беручи до уваги в комплексі Закон № 168/97-ВР, Наказ № 419/453, Довідник № 45, термінологічні вислови та інші нормативні акти — п. 11.29 ст. 11 № 168/97-ВР — *це є податкова пільга (пільга) надана державою платникові податку і тільки платник податків вправі вирішувати чи скористатися йому наданою державою пільгою чи ні. Немає жодного законодавчого акту, який дозволяє податковим органам в цілому примушувати платника податків скористатися наданою йому державою пільгою.*

І. І. Яцків

*старший викладач кафедри судочинства
Прикарпатського юридичного інституту
Львівського державного університету внутрішніх справ,
Львів, Україна*

ЗОНИ ПОШИРЕННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ОКРЕМІ ПОЛОЖЕННЯ

Розглядаючи корупцію як соціальне явище, як поняття, що нерозривно пов'язане з особливостями розвитку та функціонування суспільства (точніше відхилень у розвитку суспільства в цілому та окремих його елементів) варто зазначити про особливості поширення цього негативного явища. Тут потрібно відмітити, що на відміну від майже всіх інших правопорушень корупція не піддається офіційному встановленню ступеня її поширення. Найбільш авторитетним в цьому плані на сьогодні лишається індекс сприйняття корупції (ІСК), який щорічно складає згадувана раніше міжнародна недержавна організація Тренсперенсі Інтернешнл (ТІ), хоча назвати результати її досліджень на сто відсотків об'єктивними і достовірними було б перебільшенням. Тим не менше, той факт, що згадана організація робить свої висновки, спираючись на аналіз результатів опитувань громадян і підприємців щодо їхнього відчуття корупції у своїх країнах, а не на офіційну статистику, безумовно викликає довіру до діяльності ТІ.

За роки незалежності в Україні були прийняті загальнодержавні програми, концепції боротьби з корупцією і організованою злочинністю, біля сотні нормативно-правових актів антикорупційного спрямування, включаючи й спеціальний Закон України «Про боротьбу з корупцією» [1]. Однак, жодна програма, концепція, жодні обіцянки не були реалізовані, а ситуація з поширенням корупційних діянь в країні лише погіршилася. Так, за результатами соціологічного дослідження, проведеного Київським інститутом проблем управління ім. Горшеніна з 12 по 25 лютого 2008 року найбільш корумпованими в Україні вважають: міліцію — 51,7 % респондентів, суди — 49,4 %; прокуратуру — 39,9 %; парламент — 38,5 %; митницю — 36,7 %; місцеві органи влади — 35,5%; уряд — 31,4 %; секретаріат Президента — 19,1 %; СБУ — 15,4 %. За даними загальнонаціонального соціологічного опитування 67% українців вважають, що протягом 2007 року вони були в тій чи іншій мірі безпосередньо втягнуті у корупційні дії через неможливість вільно реалізувати свої права на освіту, медичне обслуговування, здійснення підприємницької діяльності, захисту в судах та правоохоронних

органах [2].

Поширення корупції в нашій державі можна вважати тотальним. Іноді суб'єкти корупційних діянь навіть не задумуються про можливі негативні наслідки своїх дій. Українська публічна влада пронизана і оплетена мережею «м'яких» корупційних зв'язків («слобі друзі», свати, куми, брати, діти, дружини, земляки, односельці — всі тягнуться за лідером), і це, мабуть в силу нашого менталітету, не викликає спротиву в суспільстві. Але ж такі корупційні зв'язки можуть становити суспільству і державі загрозу не меншу, ніж класична («тверда») корупція. Хоча «працевлаштування» родичів та друзів майже нормально сприймається в нашому суспільстві, в багатьох країнах непотизм заборонений офіційно. Так, в Сполучених Штатах Америки існує Управління з урядової етики, експерти якого розробляють зводи правил для всіх державних службовців, а також відслідковують їх дотримання. Наглядають там також і за кронізмом, коли між вищими посадовими особами існують стійкі дружні стосунки. Наприклад, якщо інспектора направляють у фірму з перевіркою, а директор цієї фірми — його однокласник, він має про це повідомити.

Сьогодні українське суспільство не має пакету чітких заходів контролю над корупцією, обмеження її якимось оптимальними масштабами. Всі пропонувані суспільству програми стосовно обговорюваної проблеми мають декларативний характер і не можуть мати результатом приборкання корупції. Україна навіть не має відповідної законодавчої бази для здійснення ефективної протидії поширенню корупції через нормативне звуження поняття корупції і корупційних діянь та кола відповідних суб'єктів. Запропоновані ст. 1 і ст. 2 Закону України «Про боротьбу з корупцією» поняття та суб'єкти корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, до яких відносять: державних службовців; Прем'єр-міністра України, Першого віце-прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністрів та міністрів; народних депутатів та депутатів рад всіх рівнів; посадових осіб місцевого самоврядування; військових посадових осіб Збройних Сил України та інших військових формувань, аж ніяк не відбивають реалії корупційного сьогодення в державі.

Терпимість до конфлікту інтересів може становити і становить дуже серйозну загрозу суспільству і державі. Вона сприяє формуванню кланів (монопольних або домінуючих груп), які забезпечують вигідні для себе умови на шкоду інтересам держави, конкурентів, третіх осіб. Можливість приймати передбачені посадою рішення або вчиняти відповідні дії в своїх інтересах — це значно безпечніший механізм безпідставного збагачення, ніж отримання хабара за загальне протегування чи лотування. За умов існуючої толерантності щодо конфлікту інтересів ефективність державного управління невідворотно низька. Будь-які обсяги бюджетних ресурсів будуть розкрадені або використані нецільовим шляхом в інтересах розпорядників цих ресурсів, при цьому, безумовно буде завдано шкоди престижу держави, державної служби і конкретного органу державної влади.

Недовіра більшої частини населення до органів державної влади породжується саме пануючою в суспільстві терпимістю до конфлікту інтересів. Населення не може довіряти органам влади, посадові особи яких, навіть не приховуючи існуючого конфлікту інтересів, демонстративно забезпечують пріоритет захисту своїх власних інтересів перед державними. Тим більше, що використання службового положення в особистих цілях, яке так важко доводити в ході розслідування, є очевидним для оточення.

Використані джерела:

1. Про боротьбу з корупцією: Закон України від 16 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради 1995 — №34. — ст.266
2. Найближчим часом Президент оприлюднить свої антикорупційні ініціативи — Г.Пухалин / <http://www.president.gov.ua/news/7247.html>

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО
АГРАРНЕ ПРАВО
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО
ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

LAND LAW

AGRARIAN LAW

ENVIRONMENTAL LAW